

ધોરણ : ૩

ગુજરાતી

ભાગ - ૧

ડ. બતક અને અથવા પણ હંસ

ચાલો ગાઈએ ગીતકું

ઉંચા ઉંચા કુંગર ચડશું

ઉંડી ઉંડી ખીણા ઉતરશું.

હેતા જળમાં નહાશું તરશું,

હરિયાળીમાં હરશું કરશું.

પંખી સાથે કલરવ કરશું.

મીઠા તડકે અમે મલકશું,

રેશમિયા રેતીમાં ફળશું,

મોજા ને મસ્તિથી મળશું.

કદરુપું બતકડું

એક બતકીએ એક સુરક્ષિત જગ્યાએ ચાર હેંડાં મૂક્યાં.

તે હેંડાં પર બેસતી અને બચ્ચાં બહાર આવવાની રાહ જોતી.

એક દિવસ તેની નજર હેંડાં પર પડી.

પ્રેરણ એજયુકેશન સૉલાયરી ક્રાન્સ ટ્રાન્ઝફોર્મર®
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

તે વિચારમાં પડી : અરે! મેં ચાર ઈંડાં મૂક્યાં હતાં કે પાંચ?

ચાર હતાં, ના ના, પાંચ હતાં; હુંય કેવી મા છું!

મારા જ એક બચ્ચાને ભૂલી જાઉં છું.”

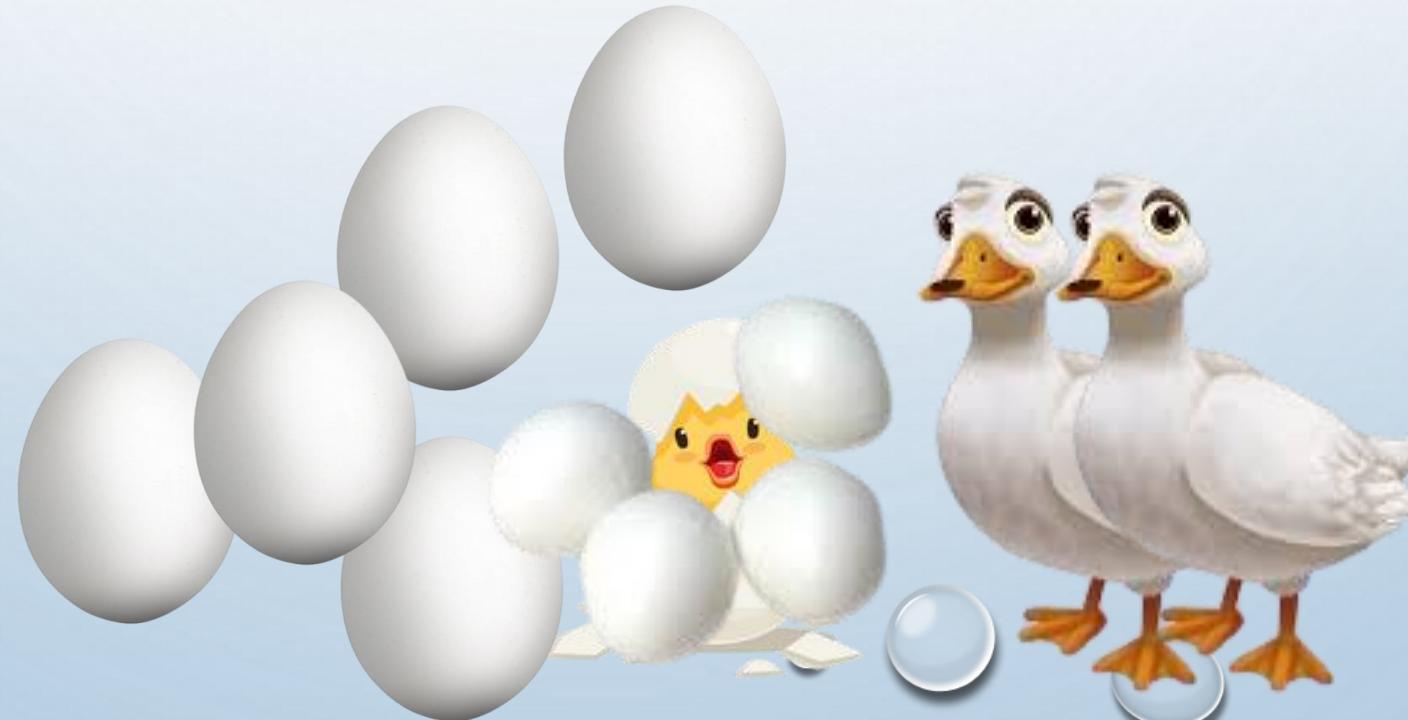

પ્રેરણ ઓઝયુક્શન સૉલાર્ટી ક્રાફ્ટ લાયાર્ડ
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

તે પાંચેય ઈડાંને સેવવા લાગી. આખરે ખુશીનો દિવસ આવી ગયો.

એક ઈડું સહેજ સળવાયું. તેમાંથી ધીમો અવાજ સંભળાયો.

ઈડું કૃટ્યું અને બચ્ચાએ બહાર ડોકિયું કર્યું.

પ્રેરણ એજયુકેશન સૉલેટાયરી ક્રેન ટ્યુલાસીસ®
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

જોતજીતામાં બીજું, ત્રીજું અને ચોથું હીડું પણ કૂટયું.

શોડી વારમાં ચારેય 'કલક કલક' ગીત ગાવા લાગ્યાં.

તેણે પાંચમા ઈડા તરફ જોયું.

“મારું આ બચ્ચે ક્યારે બહાર આવશે? આ ઈંકું શોદું મોટું લાગે છે.

જરૂર આ ઈડાંમાંથી મારું સૌથી સુંદર બચ્ચું બહાર આવશે.

એક દિવસ પછી એ ઈંકું પણ સળવાયું. અંદરથી ધીમો અવાજ સંભળાયો

અને ઈંકું ફૂટ્યું તેમાંથી એક બચ્ચું બહાર નીકાયું.

બતકીએ જેવું બચ્ચાને જોયું કે તેને થયું “અરે! આ બચ્ચું તો શોકું

મોકું લાગે છે. શોકું રાખોડી પણ છે. આમ કેમ થયું હશે?”

પછી તરત મનમાં બોલી, “હુંય કેવી મા છું! જુદું છે તો છે, મોકું છે
તો છે, પણ બચ્ચું તો મારું જ છે ને હું તેને પણ તરતાં શિખવીશ.”

શ્રોડા દિવસ પછી બતકી તેને પણ બીજાં બચ્ચાં સાથે તરવા લઈ

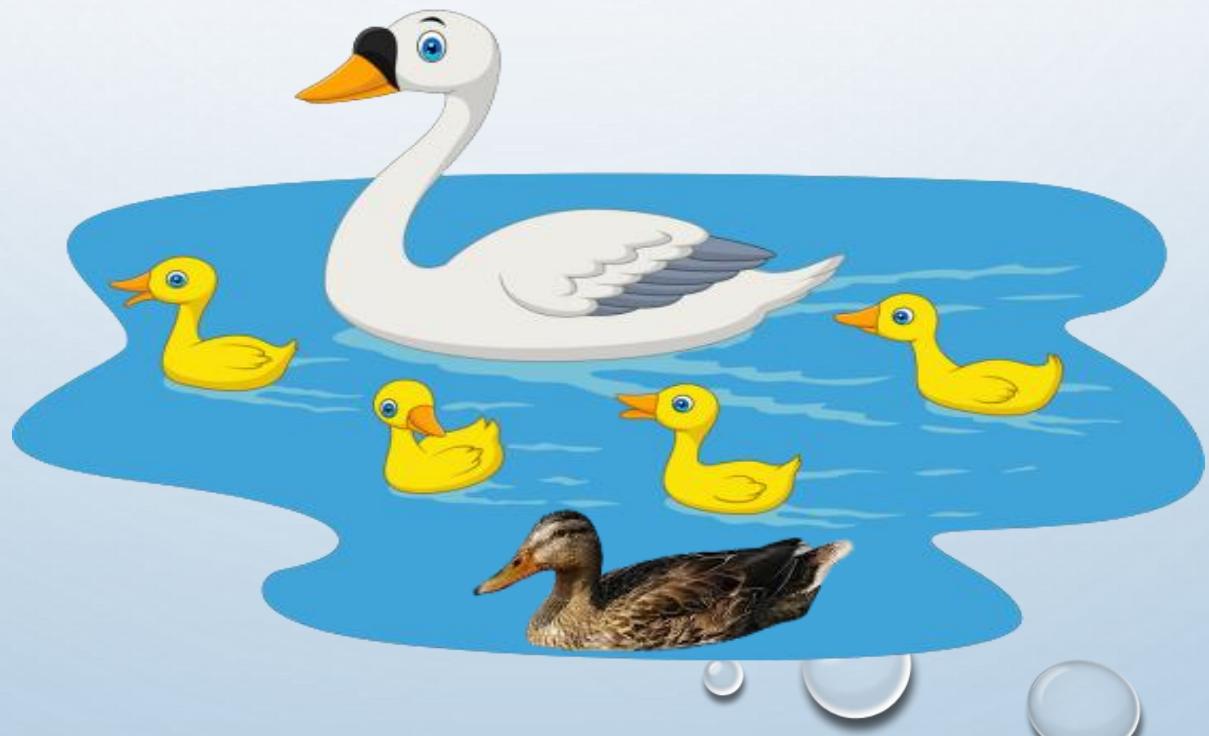
ગઈ પણ બાકીનાં બચ્ચાં તેની મશકરી કરવા લાગ્યાં.

કોઈએ તેને ઘક્કો માયો તો કોઈએ તેના ઉપર ગંધું પાણી ફેંક્યું. બધાં

કહેવા લાગ્યા, “અરે! આવું બતક હોય? આ તો કદરુપું બતકકું છે.”

પછી તો બધાંએ તેનું નામ “કદરૂપું બતક’ પાડ્યું. બધાં બચ્ચાં કહેવા
લાગ્યાં, “મા, અમે આ કદરૂપા બતક સાથે નહીં રમીએ. અમે તેની સાથે
નહીં તરીએ.” માતા બતકે તેમને સમજાવ્યા.

“બચ્ચાંઓ, તમારી જેમ આ પણ મારું જ સંતાન છ. તમે તેને આ રીતે
છોડી દેશો તો કેમ ચાલશે?” પણ કોઈ માન્યું નહીં.

આ જોઈ બતકી ખૂબ દુઃખી થઈ. કદરુપું બતક પણ ખૂબ દુઃખી થતું હતું.

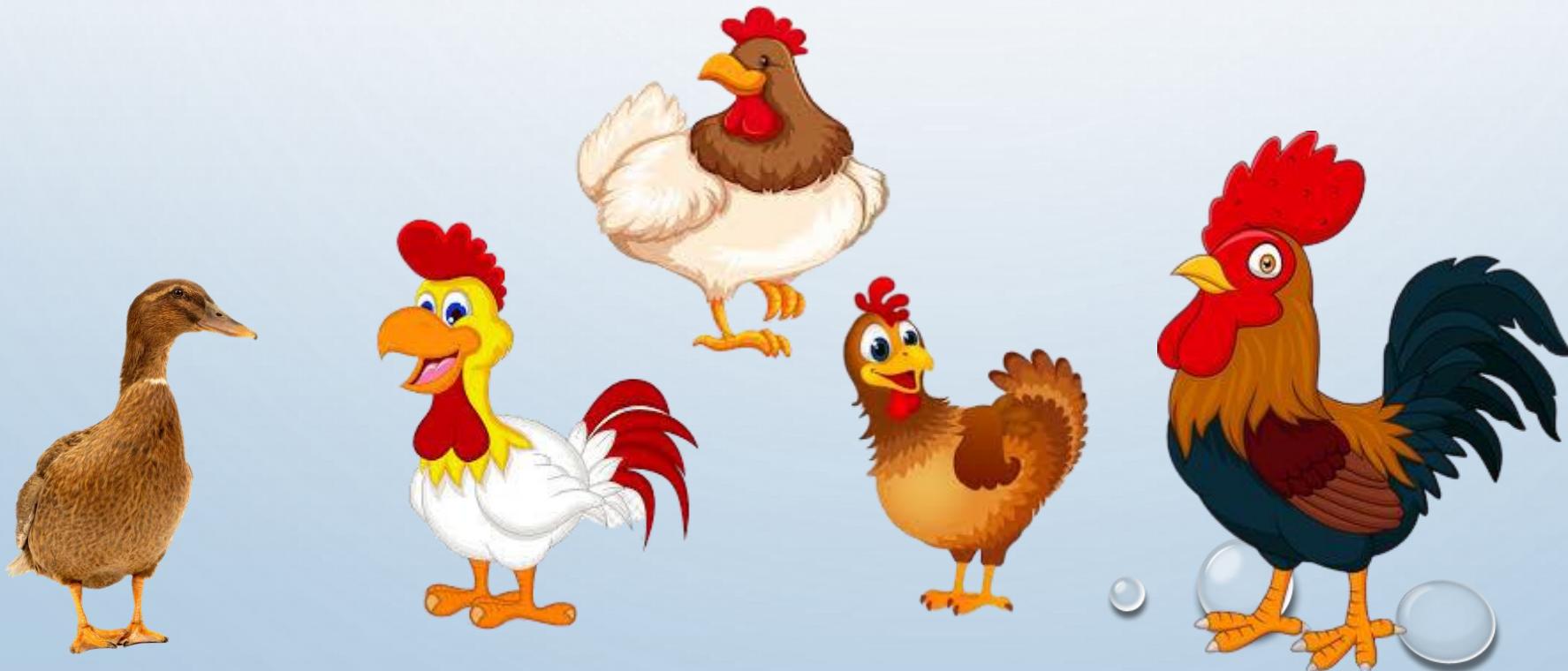
એક દિવસ તેણે ઘર છોડી ક્યાંક બીજે ચાલ્યા જવાનો નિર્ણય કર્યો.

તે ગયું એક સરોવરથી બીજા સરોવર અને બીજા સરોવરથી ત્રીજા

સરોવર. ત્યાં તેણે મરધીનું ટોળું જોયું. તેણે કહ્યું, “કેમ છે બધાં?”

વૃદ્ધ મરધી બોલી, “તું કોણા?” બતક બોલ્યું, “હું બતકડું ”

પ્રેરણ એજિયુકેશન સૉલેટાયરી ક્રેચ્યુલાર્નિંગ®
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

જુવાન મરધો બોલ્યો, “તું કોણ?” બતક કહે, “હું બતકડું”. એકે કહ્યું, “હે !

તું બતકડું? તું બતકડું? પણ તું તો કેવું કદરપું છે? તું તો સાવ વિચિત્ર

છે. તું તો સાવ બદસૂરત છે. ચાલ, ભાગ અહીંથી, અહીં કોઈ તારા

દોસ્તાર નથી.” બતકડું ફુઃખી થયું અને ત્યાંથી ચાલી નીકળ્યું.

પછી તે જ્યાં જ્યાં ગયું અને તેણે જેને જેને કહ્યું કે “બતકડું છું.” તે

બધાંએ તેને ‘હૈને! બતક આવું હોય! તું તો સાવ કદરપું છે.’ એવું કહ્યું.

બતકડું સાવ નિરાશ થઈ જતું. પછી તે જગત પરથી ઉડયું, એટરો

પરથી ઉડયું, અચાનક વાવાડોડું શરૂ થયું.

બતક સલામત સ્થળે આશરો શોધતું હતું. ત્યાં તેની નજર એક ઝૂંપડી પર પડી. તેણે ત્યાં રોકવાનો વિચાર કર્યો. ઝૂંપડીનો દરવાજો ખખડાવ્યો. અંદરથી એક ડોશીમા બહાર આવ્યા. બતકે કહ્યું, દાદી, હું તમારે ત્યાં રહું? હું તમને મદ્દ કરીશ.”

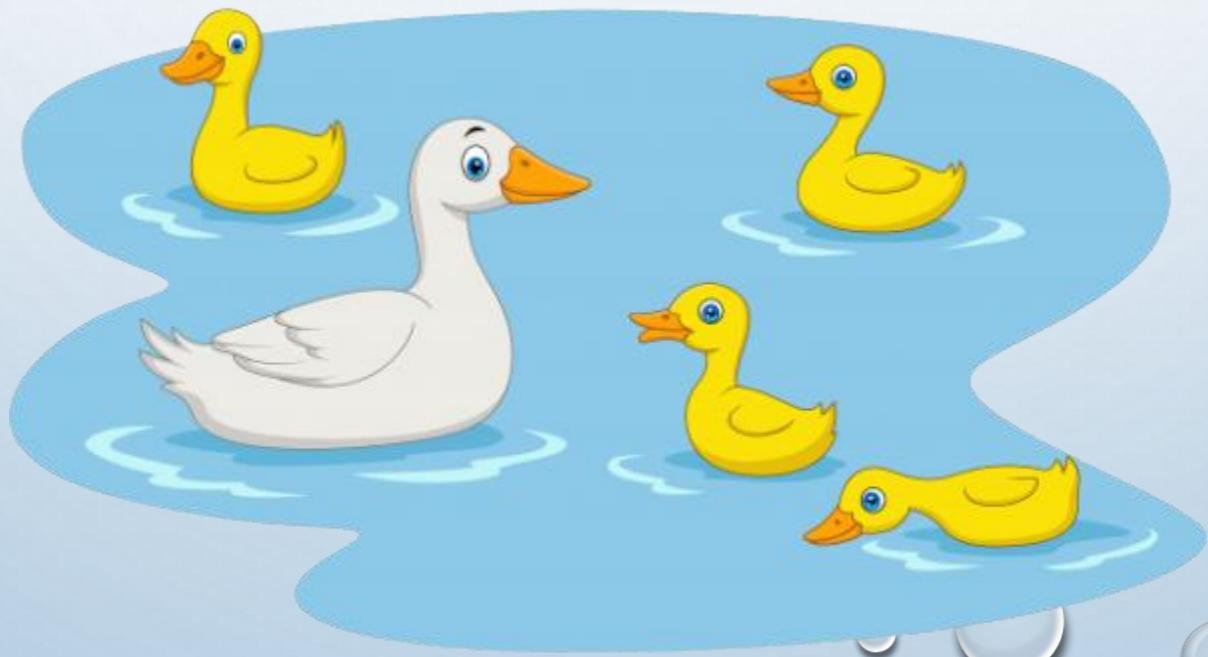

ડોશીમાએ કહ્યું : “તું મને શું મદદ કરી શકે? પણ હા, વાવાજોડું શાંત થાય
ત્યાં સુધી તું અહીં રહી શકે.” બે-ત્રણ દિવસ પછી વાવાજોડું શાંત થયું.
બતકે ફરીથી ઉડવાનું શરૂ કર્યું અને પહોંચ્યું એક સુંદર સરોવર પાસે.

ત્યાં કેટલાંક હંસ પરિવારો રહેતાં હતાં. તેને થયું અહીં મને કદાચ મારા
નંવા દોસ્તો મળશે. તે બીજાં બચ્ચાંઓ પાસે પહોંચી ગયું.

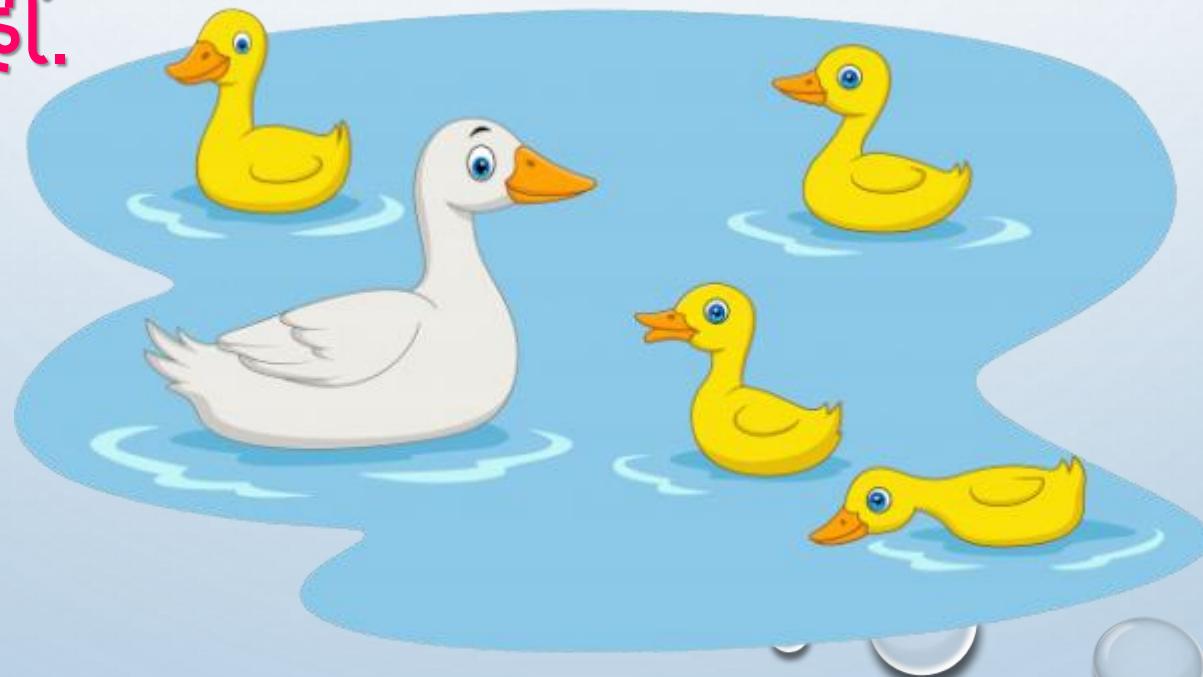
વૃદ્ધ હંસે કહ્યું, “અરે! તું ભૂલું પડી ગવેલું છે! આવ, હવે આપણે સાથે જ
રહીશું.”

“ના, ના, હું તમારી સાથે નહીં રહું; હું તો બતકડું છું, એક કદરપું બતકડું.

અહીંથી થોડાં સરોવર દ્વર મારો પરિવાર રહે છે.

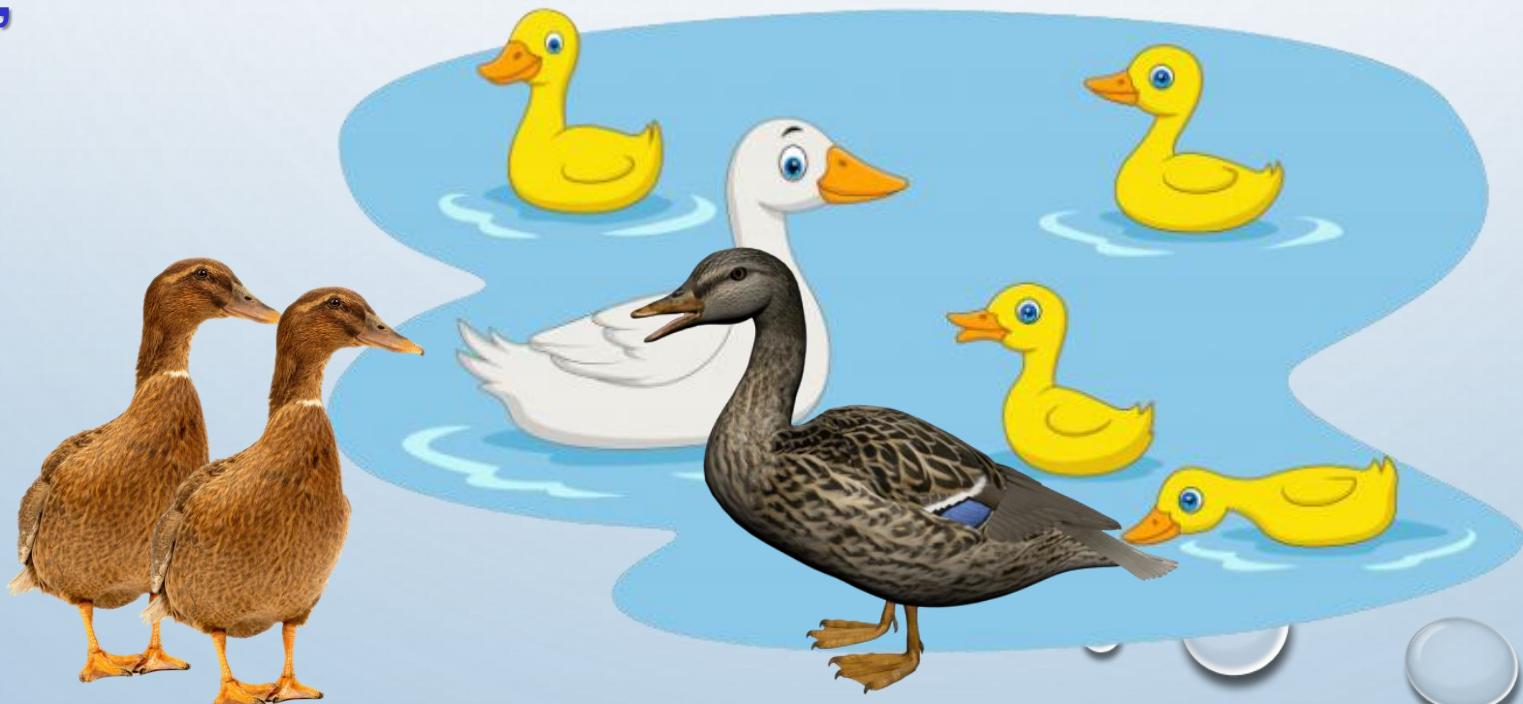
હું તમારી સાથે કેમ રહું?” જુવાન હંસે કહ્યું, “તું અહીં રહે, પણ કોઈને હેરાન કરવાના નહીં.

બસ, અમારી જેમ રહેવાનું.” હવે આ બતક હંસોની સાથે રહેવા લાગ્યું.

શ્રોડા સમય પછી એક દિવસ તે સરોવર કંઠે બેસી પાંખો ફક્કડાવતું હતું.

ત્યાં એક હંસકન્યા આવી. તેણે કહ્યું, “તું ખૂબ સુંદર છે. તું મારો મિત્ર બનીશ ?”

બતકું બોલ્યું, “તું મારી મજાક કરે છે? બધાં મને કદરુપું કહે છે.” તને
પોતાની જત પર શરમ આવી અને તેણે માથું નીચું કરી લીધું.

હંસકન્યાએ કહ્યું, “તું પાણીમાં તારું પ્રતિબિંબ ધ્યાનથી જો. તને ખબર
પડશે કે આપણે બજે સરખા જ છીએ.”

તેની નજર પાણીમાં પડી અને તેણે પોતાનું પ્રતિબિંબ ફરીશી જોયું. તે ખરેખર ખૂબ સુંદર હતું. પણ તે બતક જેવું લાગતું ન હતું.

તે તો એક રાજહંસ હતો. એક સુંદર યુવાન રાજહંસ. હવે તેને સમજાયું તેને બધાં ‘કદરૂપું બતક’ કેમ કહેતા હતા.

તેણે હંસકન્યાનો આભાર માન્યો અને તેની સાથે આકાશમાં ઊંચે-ઊંચે
ઉડી ગયો.

નીચેનાં વાક્યો કોણ બોલે છે અને કોણે કહે છે તે લખો.

(૧) આ બચ્ચું પણ તમારી જેમ મારું જ સંતાન છે.

✓ બતકમાતા બોલે છે અને બચ્ચાને કહે છે.

(૨) વરસાદ બંધ થાય ત્યાં સુધી અહી રહે.

✓ ડોશીમાં બોલે છે અને કદરપું બતકને કહે છે.

(૩) હું કદરપું છું એટલે તું મારી મજાક કરે છે?

✓ હંસકન્યા બોલે છે અને કદરપું બતકને કહે છે.

(૪) તું ભૂલું પડવું છે!

✓ હંસ બોલે છે અને બતકને કહે છે.

(૫) અમે તેની સાથે નહીં રમીએ.

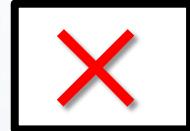
✓ બતકના બચ્ચાં બોલે છે અને બતકમાતા ને કહે છે.

(૬) તું મારો મિત્ર બનીશ?

✓ હંસકન્યા બોલે છે અને બતકને કહે છે.

નીચેનાં વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે કહો.

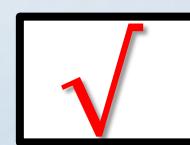
(૧) બતકીએ પાંચ ઈંડા મૂક્યા હતાં.

(૨) કુતરો બતકથી ડરી ગયો તેથી તે દુર નાસી ગયો.

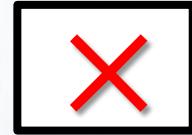
(૩) તે કદરુપું બતક નહીં પણ એક સુંદર રાજહંસ હતો.

પ્રેરણા ઓઝયુક્શન સૉલાયરી ક્રાફ્ટ લાઈન્સ R
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

(૪) બતકને હંસકન્યાએ સુંદર કણો કે તરત જ તેને ખ્યાલ

આવ્યો કે તે સુંદર હંસ છે.

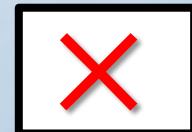

(૫) બતકને ડોશીએ જૂપડીમાં રહેવાની હા પાડી કે જેથી તે

બતકના ઈંડા લઈ શકે.

(૬) જીવાન મરધો બતકના અસલી રૂપને ઓળખી ગયો.

□ એક - બે વાક્યમાં જવાબ લખો.

(૧) પાંચમું ઈંડું કોનું હતું ?

➤ પાંચમું ઈંડું હંસ નું હતું.

(૨) બતકમાતાને ખબર કેમ ન પડી ?

➤ કારણ કે બતકમાતા એ ચાર ઈંડા મૂક્યા જ્યારે તેણે ત્યારે ત્યાં

પાંચ ઈંડા તે ખબર ન હતી.

પ્રેરણ ઓઝયુન્ટશન સૉલાયરી ક્રાન્સ લાન્ડાઇન®
OCEAN
કોચિંગ કલાસીસ

(3) તેને બધા કદરપું કહેતા હતા તેનું કારણ શું હતું ?

➤ કારણ કે તે બચ્ચું થોડું મોટું અને રાખોડી કલરનું દેખાતું હતું તેથી બધા તેને કદરપું કહેતા હતાં.

(4) કદરપા બતકે ઘર છોડવાનું નક્કી કેમ કર્યું ?

➤ કારણ કે બતકના બચ્ચાં તેઓની સાથે રમતા ન હતા અને તેઓને મશકરી કરતાં હતા તેથી કદરપા બતકે ઘર છોડવાનું નક્કી કર્યું .

□ નીચેનાં વિધાનો કોણ બોલી શકે તે લખો.

- (૧) આ બતકું જબરું દેખાય છે. માતા ભલે તેને આપણી સાથે રમાડવા કહે
પણ આપણે તેને નહીં જ રમાડીએ.
- આ વિધાન બધા બચ્ચા બોલે છે.
- (૨) આ બતક નથી લાગતું. તેને લાંબો સમય ઝૂંપડીમાં રહેવા ન દેવાય.
- આ વિધાન ડોશીમાં બોલે છે.
- (૩) આ પક્ષી ખાઈ શકાય તેવું લાગતું નથી.
- આ વિધાન કૂતરું બોલે છે.

(૪) હે ઈશર, મારું બચ્યું કેમ કોઈને ગમતું નથી.

➤ આ વિધાન બતકમાતા બોલે છે.

(૫) બધા મને કેમ ઘિઝારે છે?

➤ આ વિધાન કદરૂપું બતક બોલે છે.

Thank You.....

પ્રેરણ એજયુકેશન લોલાયડી ક્રાંતિ સંગ્રહિત ®

OCEAN
કોર્ચીંગ કલાસીસ